

Jonas foran løveplakat i Pristina, Kosovo.

Far og søn i Serbien og Kosovo

15 år efter Kosovokrigen ånder alt fred og idyl i Europas yngste land. Tag med når Jakob og hans toårige søn Jonas tager på herretur i form af en forlænget weekend til det billige Balkan.

TEKST & FOTOS:
Jakob Øster

Mørket har for længst sænket sig over det, serberne kalder Kosovo og albanerne Kosova, da vores adstadige chauffør svinger den udtjente, men hyggelige, bus ind over Pristinas bygrænse. Omkring 400 km har vi tilbagelagt siden starten i serbiske Beograd. Imens har Danmark, som her i 2012 er med ved EM-slutrunden i fodbold, vundet 1-0 mod Nederlandene. 10 minutter af kampen nåede vi at se på en motorvejscafé, inden bussen forlod både restaurant og hovedvejen ved Nis og via snørklede landeveje bugtede sig gennem marker og småbjerge mod Kosovo.

Jonas på to år sover sødt på sædet ved siden af mig, da chaufføren venligt signalerer, at vi er ved vejs ende og ankommet til Kosovos hovedstad. Med min sovende søn og hans legetøj i favnen staver jeg af bussen og prøver efter udlevering at bugsere både sovende dreng og vores bagage af sted uden at vække ham. Vi er de eneste, der står af bussen og befinder os snart efter i en mørk rundkørsel i udkanten af Pristina. Nat i en ny by. Jeg har prøvet det så mange gange før. Men

ikke med en sovende toårig på slæb. En hvid Lada uden taxaskilt med en hyggelig bedstefar bag rattet venter heldigvis rundt om hjørnet. "Guesthouse Professor" siger jeg. Taxafar nikker venligt og sætter kursen gennem snørklede gyder ind i beboelseskvarteret Velania i byens udkant.

Guesthouse Professor

Gæstehuset, som i virkeligheden hedder Guesthouse Velania, men som blandt byens taxachauffører kun går under navnet "Guesthouse Professor", er Kosovos eneste billige overnatningssted. Et stateligt gammelt ombygget treetagershus drevet af en pensioneret elektronikprofessor. Et ombygget værelse i kælderens gør det ud for reception.

"Fik I et Kosovostempel ved grænsen?" spørger professoren med de godmodige øjne, da vi tjekker ind omkring midnat.

"Ja" svarer jeg træt, mens jeg tænker, at taget i betragtning af at manden er professor, var det ikke ugens snedigste spørgsmål. Men der er mening med galskaben, viser det sig, da professoren kigger ud over sine læsebriller og tilføjer:

"Så ved I godt, at I ikke kan komme ind i Serbien igen, ikke?"

Hans udsagn har samme effekt som momentan intravenøs indtagelse af koncentreret espresso. Jeg er lysvågen. Vi er kun på forlænget weekend, arbejdet kalder, og vores fly retur til Danmark afgår fra Beograd om blot to dage. Så det er temmelig nødvendigt, at vi kommer tilbage til Serbien igen. Kosovostempel eller ej. Der er ikke meget, jeg kan gøre

ved det nu. Andet end at håbe at professoren tager fejl. Eller at grænsevagterne forbarmer sig over en forvirret dansk familiefar og hans søde, lille, lyshårede søn, når vi skal retur.

Jonas falder øjeblikkeligt i søvn igen, så snart jeg lægger hans lille hoved på den gamle seng i det hyggelige værelse med de tunge gamle træmøbler. Her føles hjemligt, som noget ens oldeforældre kunne have boet i. Jeg selv grubler lidt mere over, hvordan vi mon kommer tilbage til Serbien, før jeg endelig falder i søvn.

Pristina – og lidt historie

Med en glad lille knægt på skuldrene dribler jeg dagen efter rundt i Pristina. Det er en fredelig, solrig junidag i 2012. Vi er på *power sightseeing*, for vi har kun én dag. Antallet af seværdigheder er til gengæld stærkt overskuelige. Et tarveligt lille museum, hvor alt står på albansk, tænker jeg næppe vil falde i en toårigs smag, så det springer vi over. Dele af byen ligger stadig i ruiner. Så der er endnu spor af krigen, der endte i 1999.

Kosovo har ført en omtumlet tilværelse. Erobreret af albanske oprørere i 1912, der efterfølgende blev fordrevet af serbere. Indlemmet i det italienskokkuperede Storalbanien i forbindelse med 2. Verdenskrig hvorved den albanske befolkning igen voksede markant. Opnåede selvstyre i 1974 under Jugoslaviens Tito, men fungerede i praksis som en serbisk provins. I 1990 inddrog Slobodan Milošević Kosovos autonomi. Derefter blev et hårdt regime indført, som førte til, at de fleste

En tur i Beograds tivoli koster tre kr. så flybilletten til 800 kr. retur er hurtigt tjent hjem.

I Pristina, Kosovo foran nogle af de lokale helte af albansk oprindelse.

højtstående positioner blev forbeholdt serbere. Den overvejende albanske befolkning gjorde oprør fra 1996 til 1999, hvor Kosovos befrielseshær angreb den jugoslaviske hær. Befrielseshæren, støttet af Nato, vandt som bekendt krigen, og siden har hovedparten af serberne forladt Kosovo. I 2008 erklærede Kosovo sig uafhængigt, til trods for at Serbien mener, at Kosovo fortsat tilhører dem. Men trods at omkring 90 % af Kosovos indbyggere i dag er af albansk oprindelse, som brændende ønsker sig selvstændighed, og trods flertal i FN, er Kosovo stadig ikke anerkendt som et selvstændigt land i FN, da man forventer, at både Kina og Rusland, som Serbiens allierede, vil bruge deres veto ved en eventuel FN-afstemning.

Retur til Beograd

Efter Kosovo sætter vi kursen tilbage mod Beograd. En kilometerlang række af lastbiler møder os, da vi på den ujævne jordvej i vores bus bumler tilbage mod den serbiske grænse. Med let bankende hjerte nærmer vi os den grænse, professoren har fortalt, vi ikke kan passere. Ud over to canadiere og mig og lille Jonas er alle andre i bussen fra Eksjugoslavien. Vi slipper let ud af Kosovo og gennem en kort stribe ingenmandsland, før de serbiske immigrationsbetjente entrerer bussen. De går målrettet efter udlændingene. ”I to. Følg mig,” siger en brysk betjent. Til alt held ikke henvendt til os, men til de to canadiere, som slukørede må forlade bussen. En halv time senere forlader de det lille immigrationskontor. De får læsset deres cykler af bussen og cykler nedslæde

tilbage mod Kosovo. Her på grænsen opfatter serberne dem som illegale, er der en af de andre passagerer, der forklarer mig. Deres problem er ikke, at de har et Kosovostempel i deres pas. Problemet er, at de er ankommet til Kosovo fra Makedonien og aldrig har fået et serbisk stempel. Så i betjentenes optik har canadierne illegalt opholdt sig i Kosovo – som for dem jo blot er en del af Serbien – uden det påkrævede serbiske stempel. Og da de ifølge vagterne allerede er i Serbien, kan de ikke bare få et nyt serbisk stempel her ved grænsen mellem to serbiske provinser. Derfor bliver de sendt tilbage.

For os to danske drenge forholder det sig heldigvis anderledes. Betjentene er til trods for professorens advarsler ligeglade med vores formastelige Kosovostempler. Kosovo eksisterer jo ikke. Vores serbiske stempel fra ankomsten i Beograd nogle dage tidligere er alt, hvad der skal til. I betjentenes optik har vi aldrig forladt Serbien og har dermed papirerne i orden.

På tur med en toårig

Turforberedelserne begynder et par måneder tidligere. En dag i foråret 2012 går det op for mig. Min toårige søn har været i 29 lande. Og efter vores familiejordomrejse mangler han pludselig kun et enkelt land, før han er berettiget til optagelse i De Berejstes Klub. Og han har snart fødselsdag. Snart bliver han tre år. Så missionen er simpel. Find et billigt land hvor vi kan tage på herretur og score mindst ét nyt land. Et par museklik hos Norwegian senere er rejsen til Beograd bestilt. Og nu vi er på de kanter, kan vi

jo lige så godt kombinere besøget med en udflugt til Kosovo, som DBK, som bekendt, også anerkender som et land.

Vi lægger ud i Beograd. Hostellet, jeg har booket, ligger helt inde i hjertet af byen i den centrale Prizrenskagade, to minutters gang fra gågaden. Go2Hostel, som det hedder, befinder sig på fjerde sal i en statelig gammel bygning uden elevator, men jeg får hurtigt slæbt Jonas, hans klapvogn og vores pakkelliker op. For kun 147 kr. per nat har jeg booket et *deluxe* enkeltværelse med eget toilet. Ud over det ene private værelse består resten af hostellet af sovesale. Den søde unge pige i receptionen glør noget, da jeg kommer anstigende med min lille lyshårede knægt. Jeg har ikke meldt hans ankomst af frygt for, at hostellet ikke gider at have småbørn boende. En frygt der skal vise sig aldeles ubegrundet, da pigen lyser op i klodens største smil. De har aldrig før haft besøg af en far, der rejser med en lille dreng, siger hun.

Jeg kører Jonas rundt i byen i hans klapvogn et par dage. Vi går i zoologisk have, tager i tivoli, spiser is i parken og ser de gamle mænd spille skak nær byens borg. Alting er rørende billigt, og her, en tilfældig weekend i juni, er der ikke mange andre turister, så vi står aldrig i kø. Fortovscafeerne er billige, og vejret er dejligt. Hvorfor andre forældre tager i EuroDisney og Lalandia og står i kø hele dagen, mens tusindkronesedlerne fløjter ud af deres baglommer, fatter jeg ikke, når man til sammenligning kan få så meget for så lidt her på Balkan?

Der kører stadig skinnebusser i det centrale Beograd.

Afgang mod Kosovo

Jonas griner over hele hovedet. Der er fart på. Vi er på vej ned ad den stejle bakke på Balkanskagaden. På vej ned mod langdistancebusstationen. Jonas befinder sig i sin lille, billige rejseklapvogn, som vi har købt for få hundrede kroner i Wallmart i USA nogle måneder tidligere.

”Hurtigere far” siger han. Han smiler over hele femøren, mens vi spurter forbi spraglede butiksfacader og forfaldne opgangsdøre.

Bakken skræner så meget, at klapvognen er lige ved at løbe løbsk, og jeg kæmper for at holde den overlæssede vogn tilbage. Vores bus mod Kosovo kører lige om lidt. Og to drenge alene af sted på tur skal selvfølgelig komme for sent ud af døren. Men vi når det nok, hvis bare vi løber, tænker jeg. Indtil Jonas siger: ”Se far!” og peger fremad med sin lille fedtede pegefingert.

Det, han peger på, er et hjul, der er ved at overhale klapvognen, for til sidst at ende under en parkeret bil. Som den lettere forvirrede og tidspressede familiefar jeg er, fatter jeg ikke lige umiddelbart, hvor i alverden hjulet kommer fra. Indtil det går op for mig, at klapvognen nu kun har tre hjul.

Jeg kigger lidt febrilsk på mit ur, inden jeg smider mig ned på maven og begynder at krabbe mig ind under den parkerede bil, mens jeg beder til, at bremsen på klapvognen holder vognen standset midt på den stejle bakke, til trods for at den nu mangler et hjul.

Jonas finder fortsat hele situationen stærkt underholdende og tror sikkert, at

jeg som en anden snigskytte har kastet mig ud i akut serbisk gemmeleg. Men jeg ved, at det ikke går at lade det ligge. Så vanker der en overhaling fra Jonas’ mor for at have smadret endnu en rejseklapvogn. Vistnok den femte af slagsen. Så lettere sodet trækker jeg mig ud under vognen med det forjættede plastikhjul i hånden. Fluks forsøger jeg at montere hjulet, mens jeg vipper den tungt læssede vogn, inklusive lille barn, bagover kun for at erfare, at det passer lige så godt som en møtrik på en ispind.

Plastikstopperdimsen, der holder hjulet på plads, er selvfølgelig knækket, så det er umuligt at få hjulet til at sidde fast.

”Helvede og patter” tænker jeg, mens jeg smider det løse hjul i tasken og spurter videre ned ad bakken, mens jeg balancerer klapvogn, barn og pakkenelliker kun på vognens baghjul. Et par serbiske madam er ved at vride nakken af led, da konstellationen af ranglet, rødhåret turist med sit lyshårede afkom, der grinende hænger en halv meter op i luften, ankommer og spurter gennem busstationen for i sidste øjeblik at nå frem.

Jeg smider den defekte klapvogn ind i bussens bagagerum og fisker lidt legetøj op til Jonas. Han bruger det næsten ikke. Han vil hellere kigge ud af vinduet. Se på traktorer og snakke om ledninger med strøm i. Vi kører ad hovedvejen mod Nis. Snart står den på EM-fodbold. Så grusvejen mod grænsen. Videre mod Kosovo, inklusive stempel og overnatning hos den flinke professor. Jonas er glad. Han kan godt lide at være på eventyr med far.

Serbien & Kosovo

UD & HJEM IGEN: Fly København-Beograd fås fra ca. **1.200 kr. t/r.** Man kan også flyve København-Pristina for ca. **1.450 kr. t/r.**

■ *Jakob Øster har medlemsnr. 312, og sønnike Jonas har medlemsnr. 619. Læs mere om deres rejseoplevelser på www.jakoboester.dk.*

Jonas foran Beograds borg før hans klapvogn gik i stykker.